

Armageddon Savaşı Ya da Melheme İ Kübra Yahut Nablus Savaşı 2 Bölüm

– Sami Biber · 18 Ağustos 2025

Çok fazla kafa karışıklığına sebep olmamak için en basit haliyle anlatmaya çalışacağım.

Evet, Kut el Amare'de 29 Nisan 1916'da İngilizlere karşı çok büyük bir zafer kazanmıştık ama bu zafer bir futbol maçında rakip takım kalesine atılan muhteşem bir golden daha fazla anlam taşımıyordu. Yani nihai zafere ulaşmak için daha fazla gol atmalıydık oysa Kut el Amare'den sonra üst üste goller yemeye başladık.

Görüntüde 16 Haziran 1916'da Cidde'ye, 7 Temmuz'da Mekke'ye, 22 Eylül'de de Taif'e girenler Şerif Hüseyin denen alçak hainin kuvvetleriydi. Yani bu kutsal şehirlere İngilizler ayak basmamıştı. Ama herkes de biliyordu ki çizmeleriyle kirlenmeseler de o peygamber şehirlerine girenler aslında İngilizlerdi. Şerif Hüseyin şerefsizinin harcı değildi Türk kuvvetlerini yenmek.

Aynı tarihlerde Medine de Şerif Hüseyin'in, daha doğrusu İngilizlerin işgali altındaydı her ne kadar Fahrettin Ömer (Türkkan) Paşa canla başla savunuyor olsa da.

11 Mart 1917'de İngilizler Bağdat'ı da ele geçirmişlerdi. Yani gol üstüne gol yiyorduk.

Bağdat'ın elimizden çıkması üzerine iyice panikleyen Başkomutan vekili Enver Paşa hemen

Alman Genel Kurmayını aradı.

{Bu arada bir açıklama yapalım: Enver Paşa neden Başkomutan değil de Başkomutan vekilidir? Başkomutan vekilidir çünkü Geleneklere göre ordunun başkomutanı padişahdır (Zavallı Padişah Mehmet Reşat'ı hiç kimse başkomutan olarak sallamasa da..) }

Evet, Enver Paşa, Alman Genel Kurmayına mealen sorar: " Ben Bağdat'ı geri almak istiyorum. Siz bu işe ne dersiniz? Bize yardımcı olur musunuz?"

Alman genel kurmayının gözleri parlar. Çünkü Bağdat'ın geri alınması amacıyla kurulacak yeni bir cephe demek İngilizlerin tüm güçlerini bu cepheye yığması demektir. İngilizlerin tüm güçlerini bu cepheye yığması ise Almanların İngilizlerle çarpıştıkları cephelerde rahat soluk alması demektir.

İyi de yahu böyle bir savaşta oldukça fazla Türk askeri ölebilir. Hatta savaşa sokulacak 6000 civarında Alman askeri de ölebilir.

Almanya için, ölecek Türk askerinin zerre kadar değeri yoktur. İngiltere Kraliçesi Victoria'nın en büyük torunu Alman İmparatoru Wilhelm'in oturup da Türk askerinin arkasından yas tutacak hali yoktur. 6000 Alman askeri peki? Yahu hepsi de ölecek değil ya. İleri hatlarda pek görünmesinler yani...

Kısaca Alman Genel Kurmayı, Enver Paşa'ya " Hay aklınla bin yaşa. Sonuna kadar yanındayız" der ve dahasını da yapar. " Güzel olur. Gelin bir ordu kuralım, başına da bizim General Eric von Falkenhayn'ı geçirelim. " Der.

Enver Paşa " Bu ne iştah yahu? Bizim bir sürü paşamız var. Ordunun başına onlardan birini koysak olmaz mı?" Diye sormaz. Çanakkale'de sormadığı gibi şimdi de sormaz.

Elin gavurunun umurunda olabilir mi bizim Bağdat'ı geri almamız?" diye bir düşünce aklının ucundan bile geçmez büyük ihtimalle

Derken Efendim Mayıs 1917'de Eric Von Falkenhayn Halep ve çevresini şöyle bir dolandır ve " Tam benlik bir savaş mıntıkası. Erik'e güven, gerisini merak etme sen?" kabilinden raporunu verince "Tamam" derler.

24 Haziran 1917'de bizzat Halep'e gelen Enver Paşa, 2. Ordu Komutanı Mustafa Kemal Paşa, Kafkas orduları Grup Komutanı Ahmet İzzet Paşa, 4. Ordu Komutanı Ahmet Cemal Paşa, 6. Ordu Komutanı Halil (Kut) Paşa ve başka Türk ve Alman subaylarla birlikte bir toplantı yapar ve Yıldırım Orduları Grup Komutanlığının kurulduğunu, başına General Falkenhayn'ın getirildiğini,

bu ordunun amacının Bağdat'ı geri almak olduğunu, Mustafa Kemal'in de Kafkas Cephesinden aşağı kaydırılan kuvvetlerle birlikte oluşturulacak olan 7. Ordunun komutanı olacağını söyler.

Cemal Paşa da Mustafa Kemal Paşa da itiraz ederler ve Filistin tehlikede olduğu müddetçe Bağdat seferinin faydasız olduğunu savunurlar ama çabaları boşunadır.

24 Haziran 1917'de sözlü olarak ifade edilen husus 5 Temmuz 1917'de resmiyete dökülür ve Mustafa Kemal Paşa Yıldırım Orduları Grup Komutanlığına bağlı 7. Ordu komutanlığına atanır. 15 Ağustos 1917'de ise Halep'e gelerek görevine filen başlamış olur.

En başından beri İngilizlere karşı bir başarı elde edilecekse Sina Cephesine önem verilmesi fikrinde olan Mustafa Kemal'e nihayet 14 Eylül 1917'de " Tamam madem , birliklerini Filistin Cephesine taşı."Denir.

Ancak Mustafa Kemal Paşa bu hazırlıkları yaparken General Falkenhayn, yaptığı yeni bir düzenleme ile 7. Orduyu tamamen etkisizleştirir.

Mustafa Kemal 100 Kilometrelik bir hatta iki ordu, bir kolordunun rahat hareket edemeyeceği görüşünde olup bu cephenin tüm sorumluluğunun kendisine verilmesini isterken Falkenhayn'ın kafasında hâlâ Bağdat'ın geri alınması vardır.

Sonunda Mustafa Kemal Paşa 20 Eylül 1917'de ve 24 Eylül 1917'de Sadrazam ve Dahiliye Nazırı Talat Paşa'ya, Başkomutan Vekili Enver Paşa'ya ve Suriye ve Batı Arabistan Orduları Genel Komutanlığına getirilmiş olan Cemal Paşa'ya ayrı ayrı suretlerini gönderdiği bir rapor yazdırdı 3. Kolordu Komutanı Albay İsmet'e (İsmet İnönü)

{ NOT: İleride bu Cephede 4. Ordu Komutanı olarak göreceğimiz Mersini Cemal Paşa ile (Cemal Mersinli) 24 Haziran 1917'deki toplantıda 4. Ordunun başında olan ve ordusu temmuz 1917'de lağvedilen İttihat ve Terakkî'nin üç ahmağından biri olan Ahmet Cemal Paşa aynı kişiler değildir ama maalesef çok karıştırılır. }

20 Eylül 1917 Tarihli raporunda gerek ordunun gerek bölge halkının durumunu uzun uzun yazan Mustafa Kemal Paşa'nın özellikle Falkenhayn ile ilgili tek bir olumlu düşüncesi yoktu ve raporunda bu hususu şöyle dile getiriyordu:

"İçinde bulunduğumuz bu bataklıktan Almanlarla beraber kurtulmak zorunlu ise de Almanların bu zorunluluktan ve savaşın uzamasından yararlanarak bizi sömürge yapmak ve memleketimizin bütün kaynaklarını kendi ellerine almak siyasetinin karşısındayım.

Bugün Falkenhayn her vesileyle herkese karşı, Alman olduğunu ve elbette Alman çıkarını en fazla düşüneceğini söyleyecek kadar cesaretlidir. Halep'te, Fırat'ta ve Suriye'de Alman siyasetinin ve Alman çıkarının peşinde koşan bir Alman komutanın, yüzbinlerce Türk kanı için karar verme mevkiinde bulunması tamamen vatanımızın çıkarlarına aykırıdır.

Falkenhayn geldiği günden beri Türklere düşman Arap aşiretlerini kazanmaya çalışmaktadır. Irak hareketinin uygulanamaz olduğunu daha ilk günden beri anlamasına rağmen bu hareketi memleketimize yerleşmek için kullandı. Gerçekte amacı bütün Arabistan'ı Alman yönetimine almaktı. Nitekim planın ikinci aşamasına başlamıştır. Irak hedefi değişince Sina cephesinde bir taarruz istemeye başladı. Amacı Arabistan'ı Alman idaresine sokmaktır.

Eğer Filistin'in savunması mümkün olursa Falkenhayn en büyük başarıyı kazanmış olarak ortaya çıkacaktır. Ancak bu durumda da memleket yine bizim elimizden çıkıp bir Alman sömürgesi haline gelecektir..."

24 Eylül 1917'de gönderdiği ikinci raporunda da elimizdeki mevcut kuvvetlerle İngilizlere karşı bir saldırı savaşının mümkün olmadığını, Falkenhayn'ın Türk kuvvetlerini göz göre göre ateşe attığını, bu hatta iki ordu, bir kolordunun sığmayacağını, komutanın kendisine verilmesi gerektiğini ısrarla ifade ettikten sonra şöyle noktalıyordu:

" 5 aydır memleketimizde olan Falkenhayn bir iş görmemiştir. Falkenhayn'a ne askeri ne siyasi güvenim vardır. Onun emri altında görev yapmak vatanım için asla faydalı bir sonuç doğurmaz.

Vatanımın çıkarları ve kendi şeref ve haysiyetimin aşağılanmaması için benimle ilgili aşağıdaki iki karardan birinin acilen verilmesini istirham ederim:

1. Ya Falkenhayn Sina cephesinde görev alamaz. Sina'nın savunması yalnız 7. Ordu Komutanı'na ait olur.
2. Ya da ben 7. Ordu'nun komutasından ayrılırım.

Enver Paşa bu mektuba (ya da rapora) 2 Ekim 1917'de şöyle cevap verdi:

"Sina cephesinde Mareşal Falkenhayn Paşa'nın, söz konusu hareketin başarıyla sonuçlanması için en doğru karar ve tedbirleri alacağına eminim. Bu konudaki güvenime zattalınızın de iştirak etmenizi bilhassa rica ederim."

Ancak Mustafa Kemal Paşa, Enver Paşa ile aynı kanaatte değildi. O sebeple 6 Ekim 1917'de Enver Paşa'ya İstifa mektubunu gönderirken yerine de Ali Rıza Paşa'yı tayin etti. Kendisi de 11 Ekim'e kadar Halep'te kaldı, 15 Ekim'de ise kendisinin de dediği gibi "Asi bir paşa " olarak İstanbul'daydı.

{ KAYNAK: Genelkurmay Askeri Tarihi ve Stratejik Etüt Başkanlığı (ATASE) Atatürk Arşivi Kls. 33 Dos. 12-16/A F. 19-38 / Başka kaynaklar da var ama " Onlara da kaynak diye inanıyor musun?" İtirazı gelmesin diye yazmadım.}

İşte " Mustafa Kemal, Ordusunu başsız bırakıp kaçtı. " Denilen olay budur

Bu olaya tekrar döneceğiz ama şu kadarını söylemeden geçemeyeceğim.

Geçmiş yıllardan birinde Galatasaray futbol takımında bayağı bir hasta ve sakat futbolcu varken Fatih Terim'le röportaj yapan bir sunucu sormuştu: Bayağı eksikleriniz var. Önümüzdeki maçta bu eksiklerle başarılı olabilecek misiniz?" Fatih Terim'in cevabı çok ders verir nitelikteydi: "Sahaya on bir kişi ile çıkabiliyorsak hiç bir eksiklik yok demektir"

Aynı şey işte bu istifa için de geçerlidir. Mustafa Kemal Paşa istifa etmiş, yerine Ali Rıza Paşa gelmiştir. Ortada başsız kalan bir ordu yoktur. (Daha sonra da bu orduya Fevzi Paşa (Çakmak) Komuta etmiştir.

6 Ekim 1917 Tarihi yani Mustafa Kemal'in 7. Ordunun başından ayrıldığı tarih itibariyle bir yenilgi de olmamıştır.

Eee o zaman Nablus'ta ya da Armageddon'da yenilmedik mi biz?

Allah rahmet eylesin Lise Tarih Öğretmenim hep derdi: "Kronolojisiz Tarih olmaz. "

Kronoloji bilmezseniz Mustafa Kemal istifa etti biz de o istifa edince yenildik gittik. " der olayı kapatırsınız. Oysa daha Fakenhayn Yıldırım Orduları Grup Komutanlığından alınacak, yerine Limon Von Sanders atanacak; O pijamalarıyla kaçacak karargahından ve sonra görevden alınacak. Onun yerine Mustafa Kemal Paşa atanacak. Daha bir sürü hikayesi var bu olayın. Öyle bir solukta olan biten bir savaş değil ki bu.

Dikkat ederseniz henüz ordu karargahımızı Nablus'a taşımadık bile. Henüz Halep'teyiz...

Geçen Bölümü bir soru ile noktalamıştım bu bölümü de bir soru ile noktalayayım:

I. Dünya Savaşında Almanların " Al sen yönet " diye komutanlığını Türklere devrettikleri bir savaş cephesi oldu mu?